

УДК 371.31

Сніжко Н.В.¹

¹ канд. фіз.-мат. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Виникнення дистанційного навчання спричинило потребу розробки і впровадження дистанційних освітніх технологій, тобто таких технологій, які реалізовані в основному із застосуванням інформаційних і телекомунікаційних технологій при опосередкованій (на відстані) або не цілком опосередкованій взаємодії студента і педагогічного працівника.

Дистанційне навчання має такі переваги:

- гнучкість – студенти в основному не відвідують регулярних занять у вигляді лекцій, семінарів. Кожен може вчитися стільки, скільки йому особисто необхідно для засвоєння курсу і отримання необхідних знань;
- паралельність – навчання може провадитись при поєднанні основної професійної діяльності з навчанням, тобто «без відриву від виробництва»;
- дальнодія – відстань від місцезнаходження студента до освітньої установи (за умови якісної роботи зв'язку) не є перешкодою для ефективного освітнього процесу;
- асинхронність – в процесі навчання студент і викладач можуть реалізовувати технологію навчання незалежно в часі, тобто за зручним для кожного розкладом і в зручному темпі;
- охоплення («масовість») – чисельність студентів не є критичним параметром. Вони мають доступ до багатьох джерел навчальної інформації (електронних бібліотек, пошукових систем, баз даних), а також можуть спілкува-

тися один з одним і з викладачем через мережі зв'язку або за допомогою інших засобів інформаційних технологій;

- нова роль викладача (в системі дистанційного навчання – тьютора), коли на нього покладаються такі функції, як координування пізнавального процесу, коригування курсу, консультування, керівництво навчальними проектами і т.д. Взаємодія зі студентами здійснюється в основному асинхронно за допомогою пошти або систем зв'язку. Допускаються (і заохочуються) також і очні контакти;

- нові інформаційні технології – в сучасному дистанційному навчанні використовуються переважно комп'ютери, смартфони, аудіо- і відеотехніка, системи і засоби телекомунікацій та ін.

При дистанційному навчанні широко використовується інтерактивна взаємодія, яке передбачає діалог будь-яких суб'єктів один з одним із використанням доступних їм засобів і методів. При цьому передбачається активна участь в діалозі обох сторін – обмін питаннями і відповідями, управління ходом діалогу, контроль за виконанням прийнятих рішень і т.п. Телекомунікаційне середовище, призначене для спілкування мільйонів людей один з одним, апріорі є інтерактивним середовищем. При дистанційному навчанні суб'єктами в інтерактивній взаємодії є викладачі та студенти, а засобами здійснення подібної взаємодії – електронна пошта, телеконференції, діалоги в режимі реального часу і т.д.

До числа недоліків дистанційного навчання відносяться:

- відсутність прямого очного спілкування між студентами та викладачем. Коли поруч немає людини, яка могла б емоційно забарвити знання, – це значний мінус для процесу навчання. Складно створити творчу, активну роботу атмосферу в групі студентів;

- необхідність в персональному комп'ютері та доступі в Інтернет; необхідність постійного доступу до джерел інформації. Потрібна хороша технічна оснащеність, але не всі студенти мають комп'ютер і вихід в Інтернет; потрібна технічна готовність до використання засобів дистанційного навчання;

- високі вимоги до постановки завдання на навчання, адміністрування процесу, складність мотивації слухачів;

- проблема аутентифікації користувача при перевірці знань. Неможливо сказати, хто на іншому кінці дроту;

- необхідність наявності цілої низки індивідуально-психологічних умов;

- студент, щоб пройти дистанційне навчання, повинен мати виняткову самоорганізацію, працьовитість і певний стартовий рівень освіти;

- висока вартість побудови системи дистанційного навчання на початковому етапі створення системи, значні витрати на створення системи дистанційного навчання, самих курсів дистанційного навчання і купівлю технічно-забезпечення;

Наразі дистанційне навчання зазнає тимчасових труднощів, таких як:

1) недостатня комп'ютерна грамотність студентів і викладачів, відсутність досвіду дистанційного навчання; багато викладачів і студентів ще не готові до такого методу викладання, віддаючи перевагу класичній освіті;

2) недостатня розвиненість інформаційно-комунікаційних інфраструктур;

3) навчальні дистанційні курси недостатньо добре розроблені через те, що це потребує (окрім кваліфікованих фахівців) значних затрат часу;

4) слабе використання стандартів в дистанційному навчанні;

5) проблема пошуку фахівців. Потрібна висока кваліфікація розробників; для створення якісних мультимедійних курсів потрібна команда з фахівця предметної області, художника, програміста і т.д.

Але не дивлячись на перелічені складнощі та деякі наявні протиріччя між дистанційною та очною формами навчання, в умовах глобалізації та пандемії дистанційні технології завойовують своє місце в освітньому процесі.